

Black Friday

Så er denne dagen tilbakelagt igjen. Og vi nordmenn handlet for 4 milliarder kroner sies det. Nå er det i år blitt til at dagen varer en hel uke mange steder, Black Week, ... og alle navn på engelsk. Det er ikke så merkelig da dagen kommer fra Amerika. Det er en gammel tradisjon at «Thanksgiving Day» skal være den 4. torsdagen i november hvert år. Før krigen var det litt frem og tilbake: en stund var det den 3. torsdagen, så var det den siste torsdagen i november – men nå altså den 4. torsdagen.

Thanksgiving var og er, som navnet sier, en takksigelsesdag for at årets grøde nå er i hus. Man takker de høyere makter og naboer og andre som hjalp til i innhøstingen. Kalkun til middag var tingen og det ble ikke spart på noen ting – ei heller de sterkere saker – så dagen etter, fredagen, ble derfor også en fridag etter hvert. For da kunne nok formen være så som så, black – mener mange.

Etter hvert kom man på at dette kunne jo være en god handledag: man hadde fri og på den tiden av året var det kanskje ikke så mye annet å ta seg til utendørs – enn å handle. Riktignok var det en dag der det var mange fotballkamper på TV, men det er jo ikke så interessant for alle. Og sånn er det blitt. Også her til lands, selv om vi da ikke feirer Thanksgiving.

I den forbindelse så leser jeg at Kina og Norge er suverent på topp når det gjelder betaling med mobil. Vi bruker hver mobilen til innkjøp dobbelt så mye som nummer tre på listen. De lærde kan ikke helt forklare hvorfor vi er sånn helt oppe i toppen her, vi har jo et vel-fungerende bankkort system med både debet og kredit, men altså. Kanskje er det fordi vi nordmenn er svært ivrige til å ta ny teknologi i bruk – uten at de samme lærde helt kan forklare det heller.

Dette med betaling på mobilen kan virke noe skummelt for oss litt mere tilårskomne: det er ikke så lenge siden vi hadde pengene våre stablet i madrassen: selv banken var ikke helt trygg følte man. Og kontanter var liksom til å ta og føle på, man visste hva man hadde og kunne bruke og ikke noe mer enn det. Den tiden er nok over. Det var en butikk som bestemte at de ikke ville ta imot kontanter lenger for et par år siden. Bare kort eller mobilbetaling. Så ble det mye styr: var dette lovlig? Og etter mye om og men med Forbrukerombud og jussprofessorer så kom man frem til at, jo, dette var ikke ulovlig. Du får nok ikke så høye odds om du vedder på at dette blir mer og mer vanlig etter hvert!

Finans Norge ønsker et kontantfritt Norge innen 2020!

Med alle disse (skumle?) måtene å betale på, så skal vi huske på én ting: Banken er ansvarlig om det skjer noe galt! Dette gjelder dersom du ikke gjør noe helt riv ruskende galt selv når du betaler. For eksempel overfører penger til feil konto eller sender feil beløp. Utover dette så må banken ordne opp selv. Det gir en trygghet til oss skeptikere.

Den norske løsningen som er suverent mest brukt er Vipps. Opprinnelig laget av DNB og bare for deres kunder, men så begynte utlendingene å ta frem konkurrerende løsninger og da bestemte alle norske banker etter hvert seg for å samle seg om Vipps. Vipps er gratis for overførsler person til person (opp til et visst beløp tror jeg). Blir beløpet over en viss grense, 2000 kr., så må du innom BankID (på Mobil) for å godkjenne overføringen. Jeg tar visse forbehold her for betingelsene kan og vil endres raskt ettersom tiden går, men endringene har stort sett vært til kundens fordel. Skal du betale til et firma, så koster det en avgift, men den er det firmaet som betaler. Kontoer som du skal betale til/fra må være norske kontoer (per i dag).

Og flere lignende systemer ligger i løypa: **Apple Pay**, **Google Pay** og **Amazon Go**. Disse er ganske nylig annonsert og skiller seg fra Vipps ved at du holder bare mobilen din bort til betalingsterminalen for å betale (altså både trådløst og «kontaktløst»). Mens med Vipps må du bruke mobilen til å overføre pengene via mobilnettet. For alle disse systemene gjelder at du må registrere deg og kontoen din hos «tilbyder» for å kunne aktivere tjenesten. Som en saksopplysning, så var det 366 000 slike «kontaktløse» transaksjoner på Black Friday. Alle disse systemene, minus Vipps, fungerer også i utlandet når man er ute og reiser. Men ikke alle norske banker er med i dette «kontaktløse» systemet enda – så pass på det.

Det neste man jobber med nå er et system der du ikke trenger kort eller mobil eller noe som helst: Det «skytes» inn en liten brikke under huden i hånden din som forteller hvem du er. Sånn som de har gjort på katter og bikkjer i årevis. I Sverige har et par firmaer tatt dette i bruk for sine ansatte – for å holde styr på hvor de er hen. Så da kan man bare vise frem hånden sin i butikken for å betale. Kall meg gammeldags, men «jeg har mine tvil sa grisen: han skulle til slakteren».

Tore Langemyr Larsen, Seniornett Norge